

T. C. Resmî Gazete

Kuruluş Tarihi : (7 Teşrinievvel 1336) — 7 Ekim 1920

Yönetim ve yazı işleri için Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne başvurulur.	13 Şubat 1989 PAZARTESİ	Sayı : 20079
---	----------------------------	--------------

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Milletlerarası Sözleşme

Karar Sayısı : 89/13719

25 Aralık 1987 tarihinde imzalanan ve 27/10/1988 tarihli 3490 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezâî Konularda Adli Yardımlaşma, Tanıma ve Tenfiz, Suçluların Geri Verilmesi ve Hükümlülerin Nakli Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nun 4/1/1989 tarihli ve KKVM-KOKD-11-31-66 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 24/1/1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

T. ÖZAL
Başbakan

K. OKSAY
Devlet Bakanı

Y. B. ÖZAL
Devlet Bakanı

M. TOPAÇ
Adalet Bakanı

A. K. ALPTEMOĞİN
Maliye ve Gümrük Bakanı

E. PAKDEMİRLİ
Ulaştırma Bakanı

A. TENKECİ
Devlet Bakanı

A. KAHVECİ
Devlet Bakanı

E. VURALHAN
Millî Savunma Bakanı

M. H. C. GÜZEL
Millî Eğt. Genç. ve Spor Bak.

E. PAKDEMİRLİ
Tarım Orman ve Köyleri Bak. V.

F. KURT
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.

K. İNAN
Devlet Bakanı

M. YAZAR
Devlet Bakanı

M. KALEMLİ
İçişleri Bakanı

İ. S. GIRAY
Bayındırlık ve İskân Bak.

İ. AYKUT
Çalışma ve Soa. G. v. Bak.

İ. S. GIRAY
Kültür ve Turizm Bakanı V.

A. BOZER
Devlet Bakanı

C. ÇİÇEK
Devlet Bakanı

A. M. YILMAZ
Dışişleri Bakanı

N. KİTAPÇI
Sağ. ve Soa. Yard. Bak.

Ş. YÜRÜR
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 1

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
ARASINDA HUKUKİ, TİCARİ VE CEZÂİ KONULARDA ADLİ
YARDIMLAŞMA, TANIMA VE TENFİZ, SUÇLULARIN
GERİ VERİLMESİ VE HÜKÜMLÜLERİN
NAKLİ SÖZLEŞMESİ**

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti;

İki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini güçlendirmek;

Adli konulardaki işbirliğini geliştirmek;

Hukukî, Ticarî ve Cezâî Konularda Adli Yardımlaşma, Tanıma ve Tenfiz, Suçluların Geri Verilmesi ve Hükümlülerin Nakli konularındaki esasları tesbit etmek amacıyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

KISIM I

HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA

I. BÖLÜM

ADLİ HİMAYE

MADDE 1

İki ülkeden birinin vatandaşları diğer ülkede o ülkenin vatandaşları gibi kendileri ve malları için aynı hukukî güvence altındadır. Bu maksatla da mahkemelere müracaat edebilir ve o ülke vatandaşları gibi aynı şartlarla mahkeme önüne çıkabilirler.

MADDE 2

a. Âkit Devletlerden birinin mahkemesi veya herhangi bir Adli Makamı önünde davacı, şikayetçi, hak talebinde bulunan veya dahili dava olan taraf Devletinden birinin vatandaşı, iki ülkeden birinde ikâmetgah sahibi olmak şartıyla, gerek yabancılık sıfatından gerekse Adli Makamlara başvurduğu ülkede ikâmetgahı veya meskeni bulunmayışından dolayı herne ad ile olursa olsun bir kefalet veya teminat akçesi ile yükümlü tutulmaz.

b. Aynı kural yargılama giderlerinin karşılanması için davacı veya davalı olanlardan istenebilecek ödemeler yönünden de geçerlidir. Bulunulan âkit ülkenin vatandaşlarının göstermeye mecbur olmadıkları masraf karşılığı teminatları diğer ülke vatandaşının göstermesi de istenemez.

II. BÖLÜM

ADLİ MÜZAHARETTEN YARARLANMA

MADDE 3

Taraflardan birinin vatandaşı olup, diğer âkit tarafın ülkesinde oturanlar, bu ülkenin vatandaşlarının tabi olduğu şartlar dahilinde adli müzaharetten faydalanırlar. Tüzel kişiler adli müzaharetten faydalanmazlar.

MADDE 4

Adli müzaharetten yararlanabilmek için öncelikle yeterli ödeme gücü bulunmadığına dair fakirlik belgesi gereklidir.

a. Fakirlik belgesi, dilek sahibinin bilinen ikâmetgahındaki veya devamlı ikâmetgahı yoksa mutad meskeninin bulunduğu yerin yetkili makamları tarafından verilir.

b. Talepte bulunan şahsın, ikâmetgah ya da mutad meskeni adli müzaharet istenen ülkede bulunmadığı takdirde fakirlik belgesi bu belgenin ibraz edilmesi gereken yerdeki Büyükelçilik veya Konsolosluk Memuru tarafından onaylanır. Bu belgenin düzenlenmesi ve onay işlemi hiçbir harç ve masrafa tabi tutulmaz.

c. Talep eden şahsın, ikâmetgahı ya da mutad meskeni, âkit devletlerden hiçbirinin ülkesinde bulunmuyorsa, o takdirde vatandaşı olduğu Devletin yetkili Büyükelçilik veya Konsolosluk Memuru tarafından verilen fakirlik belgesi yeterli sayılır.

III. BÖLÜM TEBLİGAT İSTEMİ

MADDE 5

a. Hukukî ve Ticarî konularda âkit taraflardan birinin ülkesi yetkili makamlarınca düzenlenen adli veya adli olmayan belgeler, diğer âkit tarafın ülkesinde bulunan şahıslara hangi ülke vatandaşı olursa olsun 6. maddede öngörülen usule göre tebliğ edilir.

b. İşbu Sözleşmenin bu bölümünde geçen "Talep Eden Devlet" deyiminden tebliğ edilecek belgelerin düzenlendiği Devlet, "Talepte Bulunulan Devlet" deyiminden de belgelerin tebliğ olunacağı Devlet anlaşılır.

MADDE 6

a. Her türlü tebliğ evrakı iki nüsha Türkçe olarak düzenlenir. Belgeler iki ülkenin yetkili makamları arasında doğrudan doğruya gönderilir veya merkezi makamlar aracılığıyla yazışma yapılır. (Türkiye Cumhuriyeti yönünden, Merkezi Makam Adalet Bakanlığı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yönünden, İşlerinden sorumlu Bakanlıktır.)

b. Tebliğ için gönderilen belgelerin nelerden ibaret bulunduğu, mahiyeti ve belgelerde varsa belirlenen süreler, gönderen makam, tarafların isim ve sıfatları ile tebliğ olunacak muhatap kişi ya da kuruluşun açık adresinin yer aldığı bir talepname düzenlenir. Bu talepname talep eden Devlet Yetkili Makamınca hazırlanır.

c. Her iki devletin yetkili makamları veya merkezi makamları dışında diplomatik yoldan da talepte bulunma hakları vardır. Ayrıca diğer ülkede bulunan kendi vatandaşlarına Büyükelçilik ve Konsolosluk Memurları vasıtasıyla da tebligat yapılabilir.

d. Belgelerin tebliğ edildiğine veya tebliğe engel çıkmışsa bu durumun açıklanmasına dair belge, makbuz ve tutanaklar da yukarıdaki fıkrada belirtilen makamlar aracılığıyla gönderilir.

e. Tebligat talep eden ve talepte bulunulan her iki ülkenin yetkili makamları yukarıda sözü edilen belgelerin tebliğ ve kapsamı konusunda açıklayıcı ve tamamlayıcı belge ve bilgi isteyebilirler. Bu konuda her iki ülkenin yetkili makamları doğrudan yazışma yapabilirler.

MADDE 7

a. Tebliğ işlemi, talepte bulunulan Devletin bu hususta yetkili makamları aracılığı ile yapılır. Yer olarak yetkili olmayan makam veya daire yetkili olan diğer mercie doğrudan gönderilerek tebliğ isteminin yerine getirilmesini sağlar. Gerektiğinde kendi merkezi makamına veya tebliğ belgesinin alındığı makama bu hususta bilgi verilir.

b. Talep eden Devletin Yetkili Makamının isteği üzerine talepte bulunulan Devlet tarafından kendi ülke kanununda belirtilen tebliğ usulünden biridle milli kanuna aykırı bulunmadığı takdirde, varsa istenen özel usulde tebliğ istemi yerine getirilir.

MADDE 8

Tebliğat talebini yerine getiren makam, tebliğatın yerine getirildiğini belirleyen veya tebliğatın yapılmasını engelleyen sebebi açıklayan tebliğat ya da bununla ilgili işlemlere ilişkin safhaları, yerine getirme veya getirememeye biçimini ve yapıldığı yahut yapılmadığı tarihi gösteren bir şahadetnameyi (tebliğ tutanağı) düzenleyerek doğrudan veya yetkili makamlar aracılığıyla geciktirmeksizin talep eden taraf makamına gönderir. Tebliğ veya tebliğ girişimine ilişkin şahadetname (tebliğ tutanağı) iade olunacak tebliğ evrakının ikinci nüshasına eklenir.

MADDE 9

Tebliğat talebinin yerine getirilmesi, tamamlayıcı bilgi ve belge istenmesi ve benzeri her türlü tebliğ işlemi karşılığında âkit taraflar birbirlerinden herhangi bir masraf talebinde bulunmazlar. Âkit Devletlerden biri tarafından yapılan masraflar, kendi milli kanunları uyarınca ya hazineden karşılanır veya tebliğ isteğinde bulunan davanın yahut işlemin tarafı olandan yahut masraf yükümlüsünden alınabilir.

IV. BÖLÜM

İSTİNABE İSTEMİ

MADDE 10

a. Hukukî ve Ticarî Konularda Âkit Devletlerden birinin Adlî Makamı, kendi milli kanunlarına göre diğer Devletin yetkili makamlarına, yetki ve görev sınırları içerisinde bir araştırma ve inceleme işlemi veya diğer adlî işlemlerin yerine getirilmesini temin bakımından istinabe talebinde bulunabilir. Her iki Devlet Adlî Makamlarınca karşılıklılık esasına dayanılarak istinabe istemi yerine getirilir.

b. İstinabe talebi ve yerine getirme belgeleri ile tamamlayıcı bilgi ve belge gönderilmesi de yukarıda 3 üncü bölümde belirtilen yetkili makamlar aracılığı ile sağlanır.

c. İstinabe taleplerinin gönderme mektupları, tamamlayıcı bilgi ve her türlü belgeler Türkçe yazılır ve ikişer nüsha olarak düzenlenir.

d. İstinabe talebinde aşağıdaki hususların belirtilmesi gerekir.

(1) İstinabe isteyen adlî makamın adı ve dosya numarası,

(2) Davaya veya adlî işlemin kısaca açıklanması, tarafların iddia ve savunmalarının özeti,

(3) Talebin konusuna ilişkin olarak diğer gerekli bilgiler ile özellikle istinabe icrasında istenilen delil ile aydınlatılacak durumlar ve şahıslara sorulacak soruların madde madde yazılması,

(4) Dinlenecek veya herhangi bir konuda bilgisine başvurulacak şahit, bilirkişi ve diğer şahısların açık kimlikleri ve adreslerinin doğru olarak gösterilmesi.

MADDE 11

a. Talepte bulunulan makam, kendi mevzuatındaki usule göre istinabeyi yerine getirir ve gerektiği hallerde kendi iç hukukunda yer alan müeyyideyi uygular. Bu makam, kendi mevzuatına aykırı düşmedikçe diğer âkit tarafın talebi üzerine, istinabenin yerine getirilmesinde özel bir usul de kullanabilir.

b. İstinabe evrakının gönderildiği makam, bu konuda yetkili değilse, evrakı doğrudan doğruya yetkili makama iletir ve kendi ülkesinin gönderen yetkili makamına bu konuda bilgi verir.

c. Talep eden âkit tarafın makamı istediği takdirde, ilgili tarafların hazır bulunabilmelerini teminen isteyen makama istinabenin yerine getirileceği yer ve zamanı bildirilir.

d. İstinabe talebi, belgenin geçerliliği doğrulanmaz veya istinabenin yerine getirilmesi, talepte bulunulan taraf ülkesinde adlî mercilerin görevleri dışında bulunursa geri çevrilebilir.

MADDE 12

a. İstinabe istemlerinin yerine getirilmesinden dolayı şahit ücreti, tercüman veya bilirkişi ücretleri, eksper harcamaları ile posta masrafları ve diğer giderler dahil, karşılıklı olarak hiçbir harç ve masraf alınmaz.

b. Ancak harç ve masrafı yapan âkit Devletin, masraf yükümlüsü dava ve işlemin tarafı kişi veya kuruluştan talep hakkı saklıdır.

KISIM II

HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA ADLÎ KARARLARIN
TANINMASI VE YERİNE GETİRİLMESİ

(Karşılıklı Tanıma ve Tenfiz)

I. BÖLÜM

TANIMA

MADDE 13

a. Âkit taraflardan birinin nihai nitelikteki mahkeme kararının kesin delil veya kesin hüküm olarak kabul edilebilmesi, bu hususta talepte bulunulan tarafın yetkili adlî makamınca tanıma kararı verilmesine bağlıdır.

b. Âkit taraflardan birinin mahkemelerince verilip diğer taraf mahkemelerince tanınmış olan şahısların hal ve ehliyetlerine ilişkin kararlar bu tarafın şahsi hal sicillerinde gerekli serh ve tescillere konu teşkil eder.

c. İhtilafsız yargı kararlarının tanınması da aynı hükme tabidir. Mahkeme ilâmına dayanılarak idari bir işlemin yapılmasında da aynı usûl uygulanır.

d. Tanıma kararı talepte bulunulan Devletin kanununa göre yetkili kılınan mahkeme tarafından verilir. Uygulanacak usûl hükümleri de talepte bulunulan bu Devletin kanununa tabidir.

e. Tanınması istenen karar aynı zamanda cebri icrayı da gerektiriyorsa o takdirde, tenfiz kararı verilir ve her iki âkit tarafın kendi iç hukukundaki tenfiz kuralları uygulanır.

II. BÖLÜM

TENFİZ

MADDE 14

Hukukî ve ticarî konularda menkul, gayrimenkul, diğer hak ve alacaklarla, kişi haklarına ilişkin âkit Devletlerden birinin mahkemelerinin aşağıdaki şartları taşıyan kararları, diğer taraf ülkesinde iş bu tarafın yetkili mahkemesinden verilen tenfiz kararı üzerine icra olunur.

a. Kararın talepte bulunulan devlet mahkemelerinin münhasır yetkisine girmeyen bir konuya ilişkin olması ve talep eden devlet yetkili mahkemesince verilmiş bulunması,

b. Kendisine karşı tenfiz istenen tarafın hükmü veren mahkemeye usulüne uygun olarak çağrılmış veya mahkemede temsil edilmiş olması,

c. Kararın verildiği Devlet kanununa göre kesin veya kesinleşmiş olması ve kararın o Devlette icra kabiliyetini haiz olması,

d. Kararın tenfiz talebinde bulunulan Devletin kamu düzenine açıkça aykırı herhangi bir hususu taşımaması,

e. Talepte bulunulan Devletin yetkili adlî makamınca aynı konuda verilmiş ve kesin hüküm kuvvetini haiz bir adlî kararına aykırı bulunmaması,

f. Tenfize konu olan kararın verilmesinden önce, talepte bulunulan Devletin hiçbir mahkemesinde tarafları ve konusu aynı olan ve aynı olaylara dayanan bir dava açılmamış olması.

MADDE 15

- a. Tenfiz kararı, talepte bulunulan Devletin kanununa göre yetkili mahkemesi tarafından verilir. Uygulanacak usûl hükümleri de bu Devlet hukukuna tabidir.
- b. Yetkili mahkeme, tenfizi istenen kararın infazı için önceki maddelerde ve kendi milli hukukunda öngörülen şartları haiz olup olmadığını tesbitle yetinir.
- c. Tenfiz kararı verilmesinde yetkili mahkeme gerekirse talep üzerine mahkeme kararının bu ülkede verilmiş gibi aleniyet bulması için gerekli ilân ve diğer tedbirlerin alınmasını da emredebilir.
- d. Tenfiz kararı, yabancı mahkeme kararının içerdiği hükümlerden yalnız biri veya bir kısmı için de kısmen verilebilir.

KISIM III

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIMLAŞMA

MADDE 16

Yardımlaşmanın Kapsamı

Ceza İşlerinde Adli Yardımlaşma :

- a. Soruşturma işlemlerinin tamamlanması ve özellikle sanıkların sorgusunun yapılması; tanıkların, bilirkişilerin ve zarara uğramış tarafların dinlenmesi amacıyla istinabelerin yerine getirilmesini,
- b. Suç kanıtlarının, dosyaların veya belgelerin iletilmesi ve eşyanın incelenmesi, aranması veya elkonulması gibi diğer istinabelerin yerine getirilmesini,
- c. Her türlü adli belgelerin, özellikle celpnamelerin tebliğini,
- d. Ceza işleri ile ilgili adli sicillerin, mahkûmiyet kararlarının ve bilgilerin karşılıklı olarak iletilmesini, kapsar.

MADDE 17

Yardımlaşmanın Reddi Halleri

Adli yardımlaşma istemi, istenilen taraf yetkili makamlarınca aşağıdaki hallerde reddedilebilecektir :

- a. İstem, istenilen tarafça siyasi nitelikte sayılan suçlara veya bunlarla bağlantılı suçlara ilişkin ise;
- Bununla birlikte, aşağıdaki fiiller siyasi suç sayılmaz :
- (1) Devlet Başkanlarına veya aileleri üyelerine karşı işlenmiş suçlar.
  - (2) Çok yanlı uluslararası anlaşmalar uyarınca kovuşturma yükümlülüğü bulunan suçlar,
  - (3) Terör kastıyla işlenen suçlar.
- b. İstem, umumi ceza hukukuna göre suç oluşturmayan münhasıran askeri suçlara ilişkin ise;
- c. İstenilen taraf, adli yardımlaşma isteminin yerine getirilmesini ülkesinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer öz çıkarlarına hanel getirecek nitelikte görüyorsa.

MADDE 18

İstemlerin Yerine Getirilememesi

- a. İstenilen taraf, adli yardımlaşma istemini yerine getiremediği takdirde, istemin yerine getirilemeyeş nedenlerini de belirterek bundan isteyen tarafa gecikmeksizin bilgi verecektir.

b. Adli yardımlaşma istemini alan makam, istemi yerine getirmek konusunda yetkiszse, bu istemi, ülkesinin yetkili makamına kendiliğinden gecikmeksizin ulaştıracaktır.

MADDE 19

Yazışma Yolları

a. Ceza alanında adli yardımlaşma istemlerinin iletileceği makam Türkiye Cumhuriyeti'nde Adalet Bakanlığı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde İçişlerinden sorumlu Bakanlıktır.

b. Bununla birlikte, sözleşen taraflar, bu istemlerin iletülmesinde diplomatik yolu kullanabilirler.

TEBLİGAT

MADDE 20

Tebliğat İstemi

a. İsteyen tarafın yetkili makamları, istenilen taraf yetkili makamlarına bu taraf ülkesinde yürürlükte olan yasalara ve usullere uygun olarak tebliğ edilmek üzere isteyen taraf adli makamlarınca düzenlenmiş her türlü usul belgelerini, adli kararları ve celpnameleri gönderebileceklerdir.

b. Sözleşen taraflardan her biri, diplomasi veya konsolosluk memurları aracılığıyla adli belgeleri kendi uyruklarına zor kullanmaksızın tebliğ ettirmek hakkını saklı tutar.

MADDE 21

Tebliğat İsteminin İçeriği ve Biçimi

a. Tebliğat istemi, bu Sözleşmeye Ek I'e uygun ve isteyen taraf adli makamlarınca tam olarak doldurulmuş bir formüllerle yapılacaktır.

b. Tebliğat istem formülleri, en azından aşağıdaki belge ve bilgileri içerecektir :

- (1) İstemde bulunan makamın tam adı,
- (2) İstemde bulunan makamın tam adı,
- (3) Tebliğatın yerine getirilmesi istemi,
- (4) Tebliğ belgeleri, adli kararlar veya celpnameler,
- (5) Muhatabın kimliği ve adresi,
- (6) Muhatabın davadaki sıfatı,
- (7) Tanığa veya bilirkişiye ödenecek yaklaşık tazminat ile yol ve ikamet giderleri,
- (8) Diğer tamamlayıcı bilgiler.

c. Tebliğat istemi, işbu maddede belirtilen tüm belge ve bilgileri içermek kaydıyla, salt bu maddenin (a) fıkrasında öngörülen formüllerin eklenmemiş olması gerekçesiyle reddedilmeyecektir.

MADDE 22

İstemlerin Yerine Getirilmesi

a. İstenilen taraf, tebliğ amacıyla kendisine isteyen tarafça gönderilecek tebliğ belgelerini ve adli kararları muhatabına teslim işlemini yapacaktır.

b. Tebliğatın yapıldığı istenilen taraf makamınca yürürlükteki kendi yasalarına ve usullerine uygun olarak düzenlenmiş ve muhatabı ile tebliğatı yapmakla görevli memur tarafından tarih konularak imzalanmış bir tebellüğ mazbatası veya tebliğatın yapılışı, biçim ve tarihini belirleyen bir belge ile kanıtlanacaktır.

İstenilen taraf, tebellüğ mazbatasını tebliğatın usulüne uygun biçimde yapıldığını belirten bir belge ekinde isteyen tarafa iletacaktır.

c. Tebliğ belgeleri veya adli kararlar, muhatabına tebliğ edilemediği takdirde, istenilen taraf, bunun nedenini isteyen tarafa bildirecek ve tebliğ belgelerini ve adli evrakı da aynı zamanda geri gönderecektir.

İSTİNABELER

MADDE 23

Yardımlaşma İstemi

a. Sözleşen taraflardan herbiri, istenilen tarafın yetkili makamlarına, sanıkların sorgusunun yapılması, tanıkların, bilirkişilerin ve zarara uğrayan tarafların dinlenmesi veya suç kanıtlarının, dosyaların veya belgelerin ulaştırılması gibi adli işlemlerin yapılması amacıyla istinabe talebinde bulunabilecektir.

b. İsteyen taraf, tanıkların veya bilirkişilerin yeminli olarak ifadelerinin alınmasını istediği takdirde, bu konuda açıkça istemde bulunacak ve istenilen taraf, kendi ülkesinin yasaları buna engel değilse, istemi yerine getirecektir.

c. İsteyen taraf, kendi ülkesinde yürütülen ceza, soruşturma ve kovuşturmaları ile ilgili eşyaların aranmasını veya zabt olunmasını dahi isteyebilir.

MADDE 24

İstinabenin İçeriği ve Biçimi

a. İstinabeye ilişkin belgeler, istenilen tarafa, bu sözleşmedeki Ek II'ye uygun olarak ve isteyen taraf adli makamınca doldurulmuş bir formüllerle iletilecektir.

b. İstinabe formülleri en azından aşağıdaki belge ve bilgileri içerecektir.

(1) İstemde bulunan makamın tam adı,

(2) Kendisinden istemde bulunulan makamın tam adı,

(3) İstinabenin yerine getirilmesi istemi,

(4) Ceza kovuşturmasının konusu ve niteliği,

(5) Ceza kovuşturmasına konu olan kişinin kimliği, adresi ve uyrukluğu,

(6) Sorgusunun yapılması veya dinlenmesi, istenilen kişinin kimliği, adresi ve uyrukluğu,

(7) Suçlamaya ilişkin bilgiler ve olayların kısa bir özeti,

(8) Davayla ilgili olaylar ve istenilen tarafa verilen görev konusunda yararlı diğer bütün açıklamalar.

c. Bu maddede belirtilen bütün belge ve bilgileri içermek kaydıyla, istinabelerin yerine getirilmesi sırf bu maddenin (a) fıkrasında öngörülen formüllerin eklenmemiş olması gerekçesi ile reddedilemeyecektir.

MADDE 25

İstinabelerin Yerine Getirilmesi

a. Adli işlemlerin yapılması veya suç kanıtlarının, dosyaların veya belgelerin iletilmesi konusunda, isteyen tarafça gönderilen ceza işlerine ilişkin istinabelerin, istenilen tarafça kendi mevzuatının öngördüğü usullere uygun olarak yerine getirilmesi sağlanacaktır.

b. İstenilen taraf, istenen dosya ve belgelerin asıllarını veya aslına uygun onaylı örneklerini diğer tarafa tevdi edecektir.

c. İstenilen taraf rıza gösterdiği takdirde, istemde bulunan adli makamların temsilcileri ile ilgili kişiler veya temsilcileri, istinabenin yerine getirilmesinde gözlemci sıfatıyla hazır bulunabilirler. Bu amaçla ve isteyen tarafın açık istemi üzerine, istenilen taraf istinabenin yerine getirileceği tarih ve yeri, isteyen tarafa önceden bildirecektir.

MADDE 26**Eşyanın Aranması veya Eşyaya Elkonulması**

Eşyanın aranmasına veya eşyaya elkonulmasına ilişkin istinabelerde yer alan istemler, istenilen tarafın mevzuatına uygun olarak yerine getirilir.

MADDE 27**Eşyanın, Dosyaların ve Belgelerin Teslimi**

a. Bir istinabenin yerine getirilmesi suretiyle iletilecek eşya ile dosyaların ve belgelerin asılları istenilen taraf bundan açıkça vazgeçmemiş olduğu takdirde, isteyen tarafça mümkün olan en kısa sürede öteki tarafa geri gönderilecektir.

b. Bununla birlikte, istenilen tarafın veya ülkesi üzerinde bulunan üçüncü kişilerin bu eşya ve değerler üzerinde kazanmış olabilecekleri haklar saklıdır. Bu tür hakların varlığı halinde, eşya ve değerler, adif işlemler sona erdiğinde mümkün olan en kısa sürede ve meccanen istenilen tarafa geri verilecektir.

c. İsteyen tarafın yetkili makamları, teslim alınan eşyanın ülkesinde bulunan kişilere ait olması halinde, kendi mevzuatına uygun olarak tasarrufta bulunmak amacıyla bu eşyayı alıkoyabileceklerdir.

d. İstenilen taraf, gönderilmesi istenen eşya, dosya veya belgeler, yürütülmekte olan ceza davası ile ilgili olarak kendisi için gerekli olduğu takdirde, bunların teslimini geciktirebilecektir.

MADDE 28**Tanıkların ve Bilirkişilerin Celbi**

a. İsteyen taraf, bir tanığın veya bilirkişinin kendi adif makamları önüne şahsen çıkmasını özellikle gerekli gördüğü takdirde, celpnamenin tebliğine ilişkin isteminde bunu belirtecek, istenilen taraf da bu tanık veya bilirkişiyi ilgili mahkeme önüne çıkmaya çağıracaktır. İstenilen taraf tanığın veya bilirkişinin cevabını isteyen tarafa bildirecektir.

b. Tebliği istenmiş olan celpnameye uymayan bir tanık veya bilirkişi, bu celpnamede ceza uyarıları bulunsa bile, sonradan kendi isteğiyle isteyen taraf ülkesine gidip de orada usulüne uygun olarak yeniden celp edilmedikçe, herhangi bir yaptırıma veya zorlayıcı önleme tabii tutulamayacaktır.

MADDE 29**Tanıkların ve Bilirkişilerin Muafiyeti**

a. Tabiyeti ne olursa olsun, bir celpname üzerine isteyen taraf adif makamları önüne çıkacak olan bir tanık veya bilirkişi, istenilen taraf ülkesinden ayrıldığı tarihten önceki fiiller veya mahkumiyetlerden ötürü isteyen taraf ülkesinde ne kovuşturulabilecek, ne tutuklanabilecek, ne de bu kimsenin kişisel özgürlüğü başka herhangi bir biçimde kısıtlanabilecektir.

b. Bu maddede öngörülen muafiyet, tanık, bilirkişi veya kovuşturulan kimse, isteyen taraf adif makamlarınca hazır bulunmasına artık gerek görülmemesinden itibaren onbeş gün içinde isteyen taraf ülkesini terk etmek olanağına sahip olduğu halde terk etmediği veya terk edip de geri döndüğü takdirde son bulacaktır.

MADDE 30**Tutukluların Celbi**

a. İsteyen tarafça tanık sıfatı ile veya yüzleştirilmek amacı ile mahkeme önüne şahsen çıkması istenen her tutuklu kimse, istenilen tarafça belirtilen süre içinde geri gönderilmek ve uygulanabildiği ölçüde bu Sözleşme'nin 22 ve 28 inci maddeleri hükümleri saklı kalmak koşulu ile, isteyen taraf ülkesine geçici olarak gönderilebilecektir.

Gönderme istemi, aşağıdaki hallerde reddolunabilecektir :

- (1) Tutuklu, gönderilmeye razı olmazsa,
- (2) İstenen taraf ülkesinde görülmekte olan bir ceza davasında tutuklunun hazır bulunması zorunlu ise,
- (3) Gönderilmesi, tutukluluk halini uzatabilecekse,
- (4) Bu kimsenin isteyen taraf ülkesine gönderilmesine engel olacak başka önemli gerekçeler varsa.

b. Gönderilen kimsenin, istenilen taraf serbest bırakılması isteminde bulunmadıkça, isteyen taraf ülkesinde tutukluluk altında bulundurulması gerekecektir.

c. Tabiyeti ne olursa olsun, kovuşturma konusu olan fiillerden ötürü isteyen taraf adli makamları önüne celp edilen bir kimse, istenilen taraf ülkesinden ayrıldığı tarihten öncesine ilişkin olup celpnamede söz konusu edilmeyen fiiller veya mahkûmiyetlerden ötürü, isteyen taraf ülkesinde ne kovuşturulabilecek, ne tutuklanabilecek, ne de kişisel özgürlüğü başka herhangi bir biçimde kısıtlanabilecektir.

MADDE 31

Tazminat ile Yol ve İkâmet Giderleri

Sözleşen iki tarafın birinin ülkesinden ötekine yolculuk konusu olduğu takdirde, isteyen tarafça tanık veya bilirkişiye ödenecek tazminat ile yol ve ikâmet giderleri, bu kimselerin buldukları yerden itibaren hesaplanacak ve tanık veya bilirkişinin dinleneceği ülkede yürürlükte olan tarife ve cetvellerde öngörülen ölçülere en azından eşit miktarlarda verilecektir.

MADDE 32

Adli Sicil

Bir ceza işi için gerekli olup da, isteyen taraf adli makamlarınca istenecek adli sicil örnekleri ile adli sicile ilişkin her türlü bilgiler, istenilen tarafça, benzer hallerde kendi adli makamlarının sağlayabilecekleri aynı ölçü içinde olmak üzere isteyen tarafa iletilecektir.

MADDE 33

Suç İhbarı

a. Sözleşen taraflardan herbiri, bu taraf ülkesinde suç işleyip, kendi ülkesine dönen öteki taraf vatandaşları hakkında kovuşturma yapılması için, diğer tarafa ihbarda bulunabilir.

b. Bu amaçla ihbar konusu suçla ilgili belgelerden aslına uygun onaylı örnekleri ile diğer bilgiler ücretsiz olarak iletilecektir.

c. İstenilen taraf, suç ihbarı üzerine yapılan işlemi bildirecek ve gerekirse alınan kararın bir örneğini iletilecektir.

MADDE 34

Yardımlaşma Giderleri

31. madde hükümleri saklı kalmak üzere, bu Sözleşmenin III. Kısımının I. Bölümü hükümlerine uygun olarak ceza işlerinde adli yardım istemlerinin yerine getirilmesi için, istenilen taraf makamlarınca yapılan giderler, isteyen tarafça geri ödenmeyecektir.

KISIM IV

SUÇLULARIN GERİ VERİLMESİ

MADDE 35

Geri Vermeyi Gerektiren Fiiller

a. Aşağıdaki haller, suçluların geri verilmesini gerektirir :

(1) Her iki sözleşen taraf yasalarınca yukarı haddi en az 1 yıl hürriyeti bağlayıcı nitelikte veya daha ağır bir cezayı gerektiren fiiller,

(2) Yukarıda 1 nolu bentde öngörülen fiillerden ötürü isteyen taraf adf makamlarınca verilmiş, en az 6 ay süreli hürriyeti bağlayıcı bir cezaya ilişkin mahkûmiyet kararları,

(3) Yukarıda 1 nolu bentde öngörülen fiillerden ötürü çekilecek ceza süresi en az 6 ay kalmış olan bir hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûmiyet kararları.

b. Geri verme istemi, isteyen taraf ve istenilen taraf yasalarınca her ikisi bakımından da hürriyeti bağlayıcı bir cezayı gerektiren, ancak bir kısmı ceza süresine ilişkin koşulu karşılamayan birbirinden ayrı çeşitli fiillerle ilgili olduğu takdirde, istenilen taraf, bu sonuncu fiillerden ötürü de geri vermeyi kabul etmek yetkisine sahip olacaktır.

MADDE 36

Geri Vermenin Reddi Halleri

I. Geri verme aşağıdaki hallerde kabul edilmeyecektir :

a. Geri verme istemine konu olan suç, siyasi bir suç veya böyle bir suçta murtabit bir suç sayılırsa;

Bununla birlikte, aşağıdaki fiiller, siyasi suç sayılamaz.

(1) Devlet Başkanlarına veya aileleri üyelerine karşı işlenmiş suçlar,

(2) Uluslararası çok yanlı sözleşmeler uyarınca kovuşturma yükümlülüğü bulunan suçlar,

(3) Siyasi maksatla da olsa her türlü şiddet ve terör kastıyla işlenen suçlar,

b. Geri verme istemine konu olan suç, umumi ceza hukukuna göre suç oluşturmayan münhasıran askeri bir suçsa,

c. Geri verilmesi istenen kişi, istenilen taraf uyruğu ise,

d. Geri verilmesi istenen kişi, isteme konu olan aynı fiil veya fiillerden ötürü istenilen tarafta yargılanarak hakkında kesin hüküm verilmişse,

e. Gerek isteyen taraf, gerekse istenilen taraf yasalarına göre, geri verme isteminin alındığı tarihte, suçun kovuşturulması veya cezanın yerine getirilmesi zaman aşımına uğramışsa,

f. Geri verme isteminin konusu olan suç, tamamen veya kısmen, istenilen tarafın ülkesinde veya kaza yetkisine tabi bir yerde işlenmişse,

II. Geri verme istemi aşağıdaki hallerde reddolunabilir.

(1) İstenilen kişi, geri verme istemine neden olan aynı fiil veya fiillerden ötürü istenilen tarafça kovuşturulmakta ise,

(2) İstenilen taraf yetkili makamlarınca, aynı fiil veya fiillerden ötürü, kovuşturma açılmamasına veya açılmış olan kovuşturmanın kaldırılmasına karar verilmişse,

(3) Sözleşen taraflardan birinin mevzuatına göre, geri verme istemine konu olan fiil, ancak zarar gören tarafın şikayeti üzerine kovuşturulabilir nitelikte ise veya böyle bir şikâyet sonradan geri alınmışsa,

(4) Geri verme isteminde bulunulmasına neden olan aynı fiil veya fiillerden ötürü, istenen kişi hakkında üçüncü bir Devlet'te kesin hüküm verilmiş olup da;

(i) Bu kesin hükümle beraatine karar verilmişse,

(ii) Hükmedilen hürriyeti bağlayıcı ceza veya diğer önlemler tamamen çekilmiş veya tümü ya da yerine getirilmemiş kısmı itibariyle bir kişisel veya genel af konusu olmuşsa; veya,

(iii) Suçu işleyen kişinin suçluluğu mahkeme kararı ile saptanmakla birlikte hakkında bir ceza yaptırımına hükmedilmemişse.

MADDE 37

Yabancı Ülkelerde İşlenmiş Suçlar

Geri verme istemine konu olan suç, isteyen taraf ülkesi dışında işlenmiş olduğu takdirde, geri verme ancak istenilen taraf mevzuatının, kendi ülkesi dışında işlenmiş aynı türden bir suçun kovuşturulmasına olanak vermemesi veya isteme konu olan suçtan ötürü geri vermeyi kabul etmemesi halinde reddolunabilecektir.

MADDE 38

Geri Verilmeyen Suçluların Kovuşturulması

İstenilen taraf, kendi uyuşunu geri vermediği takdirde isteyen tarafın istemi üzerine, konuyu, gerekli görülecek adli kovuşturma işlemlerinin yapılabilmesi için yetkili makamlarına iletmek zorunda olacaktır. Bunun için, suçla ilgili dosya, bilgi ve eşyalar, işbu Sözleşmenin 40. maddesinde öngörülen yoldan, karşı tarafa meccanen ulaştırılacaktır.

Taraflar kendi ülkelerinde bulunan uyrukları hakkında diğer taraf mahkemelerinde verilen mahkûmiyet kararlarını da infaz edeceklerdir. Bu durumda işbu sözleşmenin V. kısmın 62, 63, 65, 66, 67, 68. maddeleri uygulanacaktır.

İsteyen tarafa, isteminin sonucunda yapılan işlemlerden bilgi verecektir.

MADDE 39

Belirleme Yetkisi

Fiillerin 36. maddede öngörülen haller nedeniyle geri vermenin reddedilmesini gerektiği niteliğini belirlemek hakkı, münhasıran istenilen tarafa ait olacaktır.

MADDE 40

İletişim Yolu

Geri verme istemi, diplomatik yol kullanılarak yazılı biçimde yapılacaktır. Gecikmesi sakıncalı olan hallerde istem, T.C.'de Adalet Bakanlığına, KKTC'de İçişlerinden sorumlu Bakanlığa doğrudan iletilir.

GERİ VERME İSTEMLERİ

MADDE 41

Gerekli Belgeler

a. Geri verme istemi, işbu Sözleşmedeki Ek 3 numaralı örneğe uygun olarak isteyen taraf adli makamınca doldurulacak bir formüllerle yapılacaktır.

b. Geri verme istem formülleri, asgari şu belge ve bilgileri içerecektir :

(1) Soruşturma veya kovuşturma evresinde :

— İstemde bulunan makamın tam adı,

— İstemde bulunulan makamın tam adı,

- Geri verme istemi,
- İsteyen taraf yasası gereklerine uygun şekilde çıkarılmış tutuklama müzekkeresi veya aynı güçte başka bir adli belge,
- İşlenen suçun tarih, yer ve özelliklerini belirten özet açıklama,
- Sanığın kimliğini gösteren nüfus kayıt örneği,
- Sanığın tanımını içeren belge ve mümkün olduğu takdirde fotoğrafı ile parmak izi fişi,
- İşlenen suçta uygulanabilecek yasa hükümleri metinleri,
- Mümkün olduğu takdirde, soruşturma ile görevli adli makamca düzenlenmiş onaylı tutanaklar.

(2) Henüz kesinleşmemiş bir mahkûmiyet kararı bulunması halinde :

- İstemde bulunan makamın tam adı,
- İstemde bulunulan makamın tam adı,
- Geri verme istemi,
- Sanık hakkında çıkarılan tutuklama müzekkeresi veya aynı güçte başka bir adli belge,
- Mahkûmiyet kararı,
- Sanığın kimliğini gösteren nüfus kayıt örneği,
- Sanığın tanımını içeren belge ve mümkün olduğu takdirde fotoğrafı ile parmak izi fişi,
- İşlenen suçta uygulanmış olan yasa hükümleri metinleri,
- Mümkün olduğu takdirde, suç ile ilgili olarak yargıç tarafından onaylanmış tutanaklar.

(3) Kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunması halinde :

- İstemde bulunan makamın tam adı,
- İstemde bulunulan makamın tam adı,
- Geri verme istemi,
- Hükümlü hakkında çıkarılmış yakalama müzekkeresi veya aynı kapsamda başka bir adli belge,
- Mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olduğu belirtilen aslına uygun onaylı örneği,
- Hükümlünün kimliğini gösteren nüfus kayıt örneği,
- Hükümlünün tanımını içeren bir belge ve mümkün olduğu takdirde fotoğrafı ile parmak izi fişi,
- İşlenen suçta uygulanmış olan yasa hükümlerinin metinleri.

c. İade talebi, bu maddede belirtilen bütün belgeleri ve bilgileri ihtiva etmesi koşuluyla, sırf bu maddenin (a) paragrafında öngörülen formülerin eklenmemiş olması nedeniyle, reddedilemez.

MADDE 42

Tamamlayıcı Bilgiler

İstenilen taraf, bir önceki madde gereğince sağlanan bilgiler yetersiz olduğu takdirde, tamamlayıcı bilgi isteminde bulunabilir. Diğer taraf, bu takdirde, en geç bir aylık süre içinde isteme uymak zorundadır. İsteyen tarafın gerekçeli istemi üzerine, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere bir ay daha uzatılacaktır.

MADDE 43

Alınacak Önlemler

Sözleşen taraflar, geri verme isteminin ve eki belgelerin alınmasından sonra, istenen kişinin aranması da dahil olmak üzere, gerekli her türlü önlemleri almayı ve geri verme istemleri tamamıncaya kadar istenen kişiyi tutukluluk altında bulundurmamayı üstlenirler.

MADDE 44

Geçici Tutuklama

a. Sözleşen taraflar, ivedi olan hallerde geri verme istemi dosyasının gönderilmesinden önce, istenen kişinin geçici tutuklanmasını isteyebilirler.

Geçici tutuklama isteminde, tutuklama müzakeresinin veya aynı tesiri haiz herhangi bir adif belgenin veya aranan kişi hakkında bir mahkûmiyet kararının bulunduğu belirtilerek işlenen suçun niteliği, tarihi ve yeri ile istenen kişinin kimliğine ilişkin eldeki tüm veriler gönderilecektir.

b. Bu istem, 40. maddede belirtildiği şekilde iletilecektir.

c. İstenilen taraf, geçici tutuklamaya ilişkin gerekli işlemleri yapacak ve isteyen tarafa en seri yoldan, tutuklama tarihinden itibaren 30 günlük süre içinde geri verme belgeleri ulaştırılmadığı takdirde tutuklanan kişinin serbest bırakılacağını belirterek alınan sonuçlardan bilgi verecektir.

Bununla beraber, gerektiği takdirde ve isteyen tarafın talebi üzerine, geçici tutuklama süresi 20 günü geçmemek üzere makûl bir süre uzatılabilir.

d. Geri verme istem dosyası öngörülen süre içinde verildiği takdirde, geçici tutuklama hali, istenilen taraf yetkili makamlarınca geri verme konusunda bir karar alınmaya kadar sürdürülecektir. Söz konusu tutuklama, istenen kişinin teslimi işleminin yapılacağı ana değin devam edecektir.

e. Aranan kimsenin serbest bırakılması, geri verme istem dosyasının öngörülen sürelerin bitiminden sonra ulaşması halinde, istenen kişinin yeniden tutuklanmasına veya geri verilmesine engel teşkil etmez.

KARARLAR

MADDE 45

Geri Verme Kararı ve Geri Verilecek Kişinin Teslimi

a. İstenilen taraf, geri verme istemi konusundaki kararını isteyen tarafa gecikmeksizin bildirecektir. İstem tamamen veya kısmen reddedilmesinin gerekçeleri belirtilecektir.

b. Geri verme kabul edildiği takdirde, kararla birlikte önerilen teslim tarihi ve yeri bildirilecektir.

c. İstenen kişi, belirlenen tarih ve yerde isteyen tarafça teslim alınmadığı takdirde, belirlenen tarihi izleyen iki gün içinde, isteyen taraf bir erteleme isteminde bulunmadıkça serbest bırakılacaktır. Bu erteleme istemi 15 günden daha uzun bir süre için yapılamaz.

d. İsteyen taraf, bu şekilde serbest bırakılmış bir kimsenin aynı suçtan ötürü geri verilmesini yeniden istediği takdirde, istenilen taraf geri vermeyi reddedebilir.

e. Geri verilen kimsenin, firar ederek istenilen taraf ülkesine dönmesi halinde, bu kimse, işbu Sözleşmenin 41. maddesinde belirtilen belgelerin tekrar gönderilmesi gerekmeksizin aynı fiil veya fiiller nedeniyle yeni bir geri verme istemine konu olabilecektir.

MADDE 46

Teslimin Ertelenmesi veya Şartlı Teslim

a. İstenilen Devlet ülkesinde, geri verilmesi istenen kimse hakkında geri verme istemi-ne konu olan suçtan başka bir suç nedeniyle kovuşturma yürütülmekte veya verilmiş bir mah-kûmiyet kararı bulunmakta ise, istenilen taraf, geri verme istemi konusunda alacağı karardan sonra, bu kimsenin teslimini, yapılan kovuşturmanın sonuçlanmasına veya cezanın çekilmesine, affına ya da kaldırılmasına kadar erteleyebilir.

b. Teslimin ertelenmesi, isteyen Devlet'te, davanın zaman aşımına uğramasına neden olabilecek veya ceza usulünün yürütülmesini ciddi biçimde engelleyebilecekse veya özel koşul-lar gerektirdiği takdirde, istenilen taraf, gerekçeli istem üzerine, geri verilmesi istenen kimse-yi, soruşturma işlemlerinin yapılabilmesi veya olası bir mahkûmiyet kararının alınabilmesi için, geçici olarak teslim edebilir.

Şartlı teslim edilen kimse, isteyen Devlet ülkesinde tutukluluk altında bulundurulacak ve teslim tarihinden başlayarak en geç üç aylık süre içinde istenilen tarafa geri gönderilecektir.

MADDE 47

İstemlerin Taaddüdü

a. Birçok Devlet tarafından aynı fiilden veya değişik fiillerden dolayı aynı esnada geri verme isteminde bulunulduğu takdirde, istenilen taraf, tüm koşulları ve özellikle istenen kişi-nin uyruklüğünü, suçun işlendiği yeri ve ağırlık derecesini ve geri verme istemlerinin sırasıyla tarihlerini gözönünde tutarak, serbestçe karar verir.

b. Yukarıdaki fıkrada öngörülen durumda, istenilen taraf, geri vermeyi kabul eder-ken, isteyen tarafa aynı esnada geri verme isteminde bulunmuş olan bir üçüncü Devlete iste-nen kimseyi sonradan teslim etmek yetkisini tanıyabilir.

MADDE 48

Eşyaların Teslimi

a. İsteyen tarafın istemi üzerine, istenilen taraf, kendi mevzuatının elverdiği ölçüde, aşağıdaki eşya ve değerlere ek koyup bunları teslim edecektir :

(1) Suçun işlenmesinde kullanılmış olan veya kanıt olarak gerekli olabilecek eşya ve değerler,

(2) Suç sonucu elde edilmiş olup da tutuklandığı sırada geri verilmesi istenen kimse-nin zilyetliğinde bulunan veya sonradan ortaya çıkarılan eşya ve değerler; veya,

(3) Suç sonucu elde edilmiş eşya karşılığında sağlanmış eşya ve değerler.

Söz konusu eşya ve değerler, isteyen tarafa geri verilecek kimse ile birlikte veya bu müm-kün olmadığı takdirde daha sonra teslim edilecektir.

b. Geri verme istemi kabul edilmiş olmakla birlikte, istenen kimsenin ölümü veya fi-rarı nedeniyle yerine getirilememesi halinde de işbu maddenin (a) fıkrasında belirtilen eşya ve değerler teslim edilecektir.

c. Eşya ve değerlerin teslimi önemli giderleri gerektirdiği takdirde, bu giderler isteyen tarafca karşılanacaktır.

d. İstenilen taraf, bu maddenin (a) fıkrasında belirtilen eşya ve değerlerin teslimini, görülmekte olan dava ile ilgili işlemler için geçici olarak erteleyebilir veya bu eşya ve değerler geri gönderilmek kaydıyla teslim edilebilir.

e. Ancak, istenilen tarafın veya istenilen taraf ülkesinde bulunan üçüncü kişilerin bu eşya ve değerler üzerinde kazanmış olabilecekleri hakları saklıdır. Bu hakların var olduğu hal-lerde, söz konusu eşya ve değerler, işlemler sona erdiğinde, istenilen tarafa mümkün olan en kısa sürede ve meccanen geri gönderilecektir.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 49

Hususilik Kuralı

a. İşbu Sözleşmeye uygun olarak geri verilmiş olan kimse, tesliminden önceki ve geri verme konusu suçtan başka bir suç veya mahkûmiyetten ötürü, hiç bir biçimde kovuşturulamaz, tutuklanamaz veya kişisel hürriyeti başka herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulamaz veya bir üçüncü Devlete yeniden geri verme konusu olamaz.

b. Yukarıdaki fıkrada öngörülen muafiyet, aşağıdaki hallerde uygulanmaz :

(1) İstenilen tarafın bu konuda açık rızası varsa,

(2) Geri verilen kimse, isteyen taraf ülkesini, kesin olarak serbest bıraktığı tarihi izleyen 45 gün içinde terketmek fırsatına sahip olduğu halde terketmezse veya terkettikten sonra kendi isteği ile tekrar bu ülkeye dönmüşse. Söz konusu süreden serbest bırakılan kimsenin kendi isteği dışındaki nedenlerle bu Devlet ülkesini terkedemediği süre hariçtir.

c. Tesliminden önceki ve geri verme konusu suçtan başka bir suçtan ötürü kovuşturma yapılması veya bir cezanın yerine getirilmesi amacıyla istenilen tarafın rızası istenildiğinde, isteyen taraf, işbu Sözleşmenin 41. maddesinde öngörülen geri verme istem formüllerini istenilen tarafa iletmek zorundadır. İsteyen taraf, bu formülere, geri verilmiş olan kimsenin beyanını belgeleyen ortak imzalı bir tutanağı ekleyecektir. Bu tutanakda, geri verilen kimse, hakkında yeni bir kovuşturmanın açılacağı ve istenilen tarafa bununla ilgili olarak savunmasını göndermek hakkına sahip olduğu konusunda kendisine gerekli bildirimde bulunulduğunu doğrulayacaktır.

d. Suç konusu fiilin niteliği dava sırasında değiştiği takdirde, geri verilmiş olan kimse, ancak, yeni niteliklerine göre suçun temel unsurları geri vermeye elverişli olduğu ölçüde, kovuşturulabilecek veya yargılanacaktır.

MADDE 50

Sonuçların Bildirilmesi

a. İsteyen taraf, geri verilmiş olan kimse hakkında açılan cezai kovuşturmanın sonuçlarından, istenilen tarafın talebi halinde bilgi verecektir.

b. Mahkûmiyet halinde, kesin hüküm niteliğindeki mahkûmiyet kararının onaylı bir örneği istenilen tarafa talep ettiği takdirde, bu tarafça iletilecektir.

MADDE 51

Üçüncü Bir Devlete Yeniden Geri Verme

49. maddenin (b) fıkrasında öngörülen durum dışında, isteyen tarafa geri verilmiş olan ve tesliminden önceki suçlardan ötürü üçüncü bir Devlet tarafından aranan kimsenin, isteyen tarafça bir üçüncü Devlet'e yeniden geri verilebilmesi için, istenilen tarafın rızası gerekli olacaktır. İstenilen taraf 41. maddede öngörülen belgelerin teminini talep edebilir.

MADDE 52

Transit

a. Sözleşen taraflardan her biri, diğer tarafın istemi üzerine, üçüncü bir Devletçe bu tarafa teslim edilmiş olan kimsenin ülkesi üzerinden transit geçişine izin verebilir. Söz konusu istemin, dayanağı olarak, suçun işbu Sözleşmeye göre geri vermeyi gerektirecek nitelikte olduğunu gösteren belgeler eklenecektir. Bununla birlikte, 35. maddenin ceza süresine ilişkin hükümlerine bakılmaz.

b. İstenilen taraf, kendisine en uygun gelen ulaştırma araçlarıyla ve usullere göre transit geçişin yapılmasına izin verir.

c. İstenilen taraf kendi uyruklarının ve ülkesinde haklarında kovuşturma yapılan veya cezalarını çekmeleri gereken kimselerin transit geçişlerine izin vermek zorunda değildir.

MADDE 53

Geri Verme Giderleri

- a. Geri verilen kimsenin teslimi anına kadar geri vermenin gerektirdiği giderler istenilen tarafça, tesliminden sonraki giderler ise isteyen tarafça karşılanacaktır.
- b. Transit geçişin gerektirdiği giderler isteyen tarafça karşılanacaktır.

MADDE 54

Formüllerin İyileştirilmesi

Sözleşen taraflardan birinin adlı makamları işbu Sözleşmenin uygulanması sırasında elde edilen deneyimin ışığında 21, 24 ve 41'inci maddelerde öngörülen formüllerin değiştirilmesini isteyebilecektir.

Bu şekilde değiştirilen formüller, iki ülkenin yetkili makamlarının görüş birliğini belirten mektuplarının diplomatik yollardan teati edilmesinden 3 ay sonra yürürlüğe girecektir.

KISIM V

HÜKÜMLÜLERİN NAKLI

MADDE 55

Tanımlar

Bu Sözleşme hükümlerine göre;

- a. "Hüküm" bir suç dolayısıyla mahkeme tarafından verilip sınırlı veya sınırsız bir süre için hürriyeti bağlayıcı herhangi bir ceza veya tedbir anlamındadır.
- b. "Hüküm Devleti" nakledilebilecek veya nakledilmiş olan kişi hakkında hükmün verildiği Devlet anlamındadır.
- c. "Yerine Getiren Devlet" mahkûm edilen kişinin, mahkûmiyetinin infazı için nakledilebileceği veya nakledildiği Devlet anlamındadır.

MADDE 56

Genel Esaslar

- a. Taraftar hükümlü kişilerin bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak nakledilmesi ile ilgili olarak birbirine en geniş ölçüde işbirliği sağlamayı üstlenirler.
- b. Taraflardan birinde mahkûm edilen bir kişi, hakkında verilen hükmün yerine getirilmesi için, bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak, diğer tarafa nakledilebilecektir. Hükümlü bu maksatla, hüküm Devletine veya yerine getiren Devlete bu Sözleşme gereğince, nakil edilme isteğini beyan edebilir.
- c. Nakil, hüküm Devleti veya yerine getiren Devlet tarafından da istenebilir.

MADDE 57

Nakil Şartları

- a. Mahkûm edilen kişi bu Sözleşme uyarınca yalnızca aşağıdaki şartlarla nakledilebilecektir.
  - (1) Hükümlü, yerine getiren Devletin vatandaşı ise,
  - (2) Hüküm kesinleşmiş ise,
  - (3) Nakil talebinin alındığı tarihte, hükümlünün yerine getirilecek en az bir yıllık mahkûmiyeti bulunuyor ise,
  - (4) Hükümlü tarafından veya, yaşı veya fiziki veya akli durumu nedeniyle iki Devletin birinin gerekli görmesi halinde hükümlünün kanunî temsilcisi tarafından nakline rıza gösterilmiş ise,

- (5) Hükümün verilmesine esas olan fiiller, yerine getiren Devlet hukukuna göre de bir suç teşkil ediyor ise,
- (6) Hüküm Devleti ile yerine getiren Devlet nakilin yapılmasında anlaşmışlar ise,
- (7) Mahkûmiyete konu olan suçun ceza müeyyidesi, yerine getiren Devlette zamanaşımına uğramamış ise,
- (8) Hükme esas olan suç sebebiyle, yerine getiren Devlette ayrıca soruşturma veya kovuşturma yapılmamış ise,
- (9) Hükme esas olan fiil siyasi, askeri veya bunlara murtabit cürümlerden bulunmuyor ise,
- b. İstisnai hallerde, taraflar, hükümlünün infaz edilecek mahkûmiyet süresinin yukarıdaki (a) fıkrasının 3 no'lu bendinde belirtilenden daha az olması halinde dahi, nakil konusunda anlaşabilirler.

MADDE 58

Bilgi Sağlama Yükümlülüğü

- a. Bu Sözleşmenin uygulanabileceği her hükümlü, Hüküm Devleti tarafından bu Sözleşmenin içeriğinden haberdar edilecektir.
- b. Hükümlü, bu Sözleşme gereğince nakledilmesi hususundaki isteğini hüküm Devlete beyan etmiş ise, bu Devlet durumu hükümün kesinleşmesinden sonra en kısa zamanda yerine getiren Devlete bildirecektir.
- c. Bu bildirim aşağıdaki hususları kapsayacaktır :
- (1) Hükümlünün adı, soyadı ve nüfus kaydı ile fotoğraf ve parmak izi,
- (2) Yerine getiren Devletteki adresi,
- (3) Hükme esas teşkil eden olaylar hakkında bir açıklama,
- (4) Hüküm veren mahkeme, hükümün niteliği, süresi ve infaza başlama tarihi.
- d. Hükümlü, isteğini yerine getiren Devlete bildirmiş ise, hüküm Devleti bu Devlete, talebi üzerine yukarıdaki (c) fıkrasında belirtilen bilgileri ileticektir.
- e. Hükümlü, nakil istemi üzerine her iki Devlet tarafından alınan bütün kararlar ile hüküm Devleti veya yerine getiren Devlet tarafından önceki fıkralar gereğince yapılan bütün işlemlerden yazılı olarak haberdar edilecektir.

MADDE 59

İstemler ve Cevaplar

- a. Nakil istemleri ve cevapları yazılı olarak iletilecektir.
- b. İstemler doğrudan veya diplomatik kanaldan T. C.'de Adalet Bakanlığına, KKTC'de İçişlerinden sorumlu Bakanlığa yapılacaktır. Cevaplar aynı yollardan gönderilecektir.
- c. Yerine getiren Devlet, istenilen nakle rıza gösterip göstermediğine dair kararını en kısa sürede hüküm Devletine bildirecektir.

MADDE 60

Karşılıklı Sağlanacak Belgeler

- a. Yerine getiren Devlet, Hüküm Devleti tarafından talep olunması halinde aşağıdaki belgeleri sağlayacaktır :
- (1) Hükümlünün, kendi Devleti vatandaşı olduğunu belli eden bir belge veya bildirim,
- (2) Hüküm Devletinde verilen hükme esas olan fiilin, yerine getiren Devlet kanununa göre suç teşkil ettiğine dair yerine getiren Devletin ilgili Kanun maddesi veya maddeleri örneği,

b. Nakil isteminde bulunulmuş ise ve iki Devletten biri daha önce nakle rıza göstermeyeceğini belirtmiş olmadıkça, hüküm Devleti aşağıdaki belgeleri yerine getiren Devlete sağlayacaktır:

(1) Hükümün onaylanmış bir örneği ve hükümlü hakkında uygulanan kanun maddeleri metinleri,

(2) Hükümün ne kanunun infaz edildiğini gösteren ve hükümün yerine getirilmesiyle ilgili diğer unsurları içeren bir açıklama,

(3) 57. maddenin (a) fıkrasının 4 numaralı bendinde belirtildiği şekilde, nakle rıza gösterildiğine dair bir beyan ve,

(4) Gerekli olduğu takdirde, hükümlü hakkındaki tıbbî veya sosyal raporlar, hüküm Devletindeki tedavisi hakkında bilgi ve yerine getiren Devlette tedavisinin devamı için tavsiyeler.

c. Her iki Devlet, nakil isteminde bulunmadan veya nakle rıza gösterip göstermeyeceğine dair karar almadan önce yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen belge veya bildirimlerden herhangi birinin veya birkaçının sağlanmasını isteyebilir.

MADDE 61

Rıza ve Rızanın Doğruluğunun Saptanması

a. Hüküm Devleti, 57. maddenin (a) fıkrasının 4 numaralı bendi uyarınca, nakil için rıza vermesi gerekli kişinin bunu isteğiyle ve hukuki sonuçlarını tümüyle bilerek, yapmasını temin edecektir. Bu rızanın verilmesine ilişkin usûl hüküm Devletin kanunlarına tabi olacaktır.

b. Hüküm Devleti, yerine getiren Devlete, bir konsolos veya yerine getiren Devlette mutabık kalınacak başka bir görevli vasıtasıyla, rızanın yukarıda (a) fıkrasında öngörülen şartlarda verildiğini doğrulama imkânını sağlayacaktır.

MADDE 62

Naklin Hüküm Devleti Bakımından Etkileri

a. Hükümlünün yerine getiren Devlet mercilerince teslim alınması hüküm Devletinde hükümün infazının ertelenmesi sonucunu doğurur.

b. Yerine getiren Devlet'de hükümün infazı tamamlandığında Hüküm Devleti hükümlünün nakline esas olan hükümün infaz edemez.

MADDE 63

Yerine Getirme Kararı

Yerine getiren Devlet, hükümde subutu kabul eden suça, kendi kanunlarına göre verilmesi gereken ceza müeyyidesi veya bu suça en yakın ceza müeyyidesini tayin ederek, hükümün kendi iç mevzuatına göre infaz edecektir. Bu suretle tayin edilen ceza miktarı hükümdeki ceza süresini ve yerine getiren Devlet kanununda öngörülen azami miktarı geçemez. Suç yerine getiren Devlet hukukuna göre daha hafif cezayı gerektirdiği takdirde müeyyide buna göre tayin olunur. Yerine getiren Devlet, hürriyeti bağlayıcı cezayı para cezasına çeviremez.

Hüküm Devletinde infaz edilen ceza süresinin tamamı yerine getiren Devlette mahsup edilecektir.

MADDE 64

Teslim

Yerine getiren Devlet, hüküm Devletin, hükümlüyü kendisine teslim edeceğini bildirmesinden sonra, en geç 1 ay içinde hükümlüyü teslim alacaktır.

Hükümlünün nakli, tarafların mutabakatına göre, hava ve deniz yoluyla yapılabilir.

MADDE 65

Nakledilen hükümlü tarafların çıkaracağı genel ve özel af kanunlarından yararlanır.

MADDE 66

Hükmün Yeniden Tetkiki

Yalnızca hüküm Devleti, hükmün yeniden tetkiki için yapılacak herhangi bir başvuru hakkında karar verme yetkisine sahiptir.

MADDE 67

İnfazın Sona Erdirilmesi

Yerine getiren Devlet, Hüküm Devleti tarafından mahkûmiyet hükmünün uygulanır olmadığı sonucunu doğurabilecek herhangi bir karar veya tedbir bildirilir bildirilmez, hükmün infazını sona erdirecektir.

MADDE 68

İnfaz Hakkında Bilgi

Yerine getiren Devlet aşağıdaki hallerde hükmün infazı ile ilgili olarak Hüküm Devletine bilgi verecektir.

- a. İnfaz işlemi tamamlandığında,
- b. İnfaz işleminin tamamlanmasından önce hükümlünün firarı halinde,
- c. Hüküm Devleti talep etmiş ise.

MADDE 69

Transit

a. Sözleşen Taraflardan her biri, diğer tarafın istemi üzerine, üçüncü bir Devletçe bu tarafa teslim edilmiş olan kimsenin, Ülkesi üzerinden transit olarak geçişine izin verebilir.

b. Yerine getiren taraflar, kendisine en uygun gelen ulaştırma araçlarıyla ve usullere göre transit geçişe müsaade ederler.

c. Taraflar;

(1) Kendi vatandaşlarının,

(2) Ülkesinde hakkında soruşturma yapılan veya cezalarını çekmeleri amacıyla aranan kimselerin,

(3) Hükme esas teşkil eden fiilleri kendi mevzuatına göre suç teşkil etmeyen hükümlülerin,

Transit geçişine izin vermek zorunda değildir.

d. Transit talepleri ve cevapları 59. maddede öngörüldüğü şekilde yapılacaktır.

e. Transit geçişte, hava yoluyla taraflardan birinin ülkesine giriş yapılması öngörülmemişse, hükümlünün tabiiyeti, adı, soyadı ve nüfus kaydı ile suçunun mahiyetinin bu Devlete bildirilmesi yeterlidir. Aksi halde, hükümlünün taraflardan birinin ülkesine girişi gerektiğinde, 58. maddenin (c) fıkrasının 1. bendinde ve 60. maddenin (b) fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı belgelerin bu Devlete (59. maddenin 2. fıkrasında belirtilen mercilere) iletilecek ve diğer Devlet te hükümlünün kendi ülkesinde bulunduğu sırada, kaçmaması için mevzuatına göre önleyici tedbirleri alacaktır.

MADDE 70

Kullanılacak Dil

Öngörülen her türlü yazışma, bilgi ve belgeler Türkçe olacaktır.

MADDE 71

Masraflar

Bu kısma ilişkin hükümlerin uygulanmasından doğan masraflar, münhasıran hüküm Devleti ülkesinde doğan masraflar dışında, yerine getiren Devlet tarafından karşılanacaktır.

KISIM VI

SON HÜKÜMLER

MADDE 72

Yürürlüğe Giriş

Sözleşen Taraflardan herbiri işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için kendi Anayasasında gerekli görülen işlemler tamamlandığı zaman, durumu diğer Tarafa bildirecektir. Sözleşme, onay belgelerinin teatisinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

İşbu Sözleşme, yürürlüğe girmesinden önce vuku bulan olaylar hakkında da uygulanacaktır.

MADDE 73

Geçerlilik Süresi ve Yürürlükten Kaldırma

Bu Sözleşme belirsiz bir süre için yapılmıştır. Sözleşen Taraflardan her biri, bu Sözleşmeyi her an yürürlükten kaldırabilecek ve yazılı olarak yapılan yürürlükten kaldırma bildirmesi, diğer Sözleşen Tarafa alınmasından 6 ay sonra geçerlilik kazanacaktır.

Tarafların tam yetkili Temsilcileri işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Reşat ARIM
Büyükelçi

Muammer YAĞCIOĞLU

Dışişleri Bakanlığı
Konsolosluk, Hukuk ve
Sosyal İşler Genel
Müdürü

İçişleri, Köyşleri ve
Doğal Kaynaklar Bakanlığı
Müsteşarı

EK 1

TEBLİGAT İSTEMİ FORMÜLERİ

İstemde bulunan Adli Makam :
İstemde bulunulan Adli Makam :

İsteyen Taraf yetkili makamları, İstenilen Taraf yetkili makamlarından, aşağıda sayılan belgelerden bir nüshanın muhatabına teslimini ve bu istem konusunda yapılan işlemi belirten belgenin bir nüshasının İsteyen Adli Makama gönderilmesini rica ederler.

..... de ..... tarihinde
düzenlenmiştir.

- İlişik Belgelerin Sayısı
- I. Muhatabın kimliği :
1. Soyadı. :
  2. Adları. :
  3. Doğum Yeri. :
  4. Doğum Tarihi. :
  5. Baba Adı. :
  6. Ana Adı. :
  7. Uyruklığı. :
  8. Adresi. :
- II. Teblig edilecek belgenin niteliği :
1. Celpnamenin tarihi :
  2. Adli kararın tarihi :
  3. Muhatabın davadaki sıfatı :
  4. (Gerekirse) Sözleşmenin 35. maddesine göre muhatabın şahsen mahkeme önüne çıkma tarihi ve yeri :
  5. (Gerekirse) ödenecek tazminatın yaklaşık tutarı :
  6. Diğer tamamlayıcı bilgiler :

EK 2

İSTİNABE İSTEMİ FORMÜLERİ

İstemde bulunan Adli Makam :

İstemde bulunulan Adli Makam :

İsteyen Taraf yetkili makamları, İstenilen Taraf yetkili makamlarından, belli başlı özellikleri aşağıda kayıtlı ceza işine ilişkin istinabenin yerine getirilmesinin sağlanmasını rica ederler.

..... de ..... tarihinde düzenlenmiştir.

I. İstinabenin niteliği : (1)

1. ( ) Sanığın sorgusunun yapılması istenmektedir.
2. ( ) Tanıkların dinlenmesi istenmektedir.
3. ( ) Bilirkişilerin dinlenmesi istenmektedir.
4. ( ) Eşyanın, dosyaların veya belgelerin teslimi istenmektedir.
5. ( ) Eşyanın aranması veya haczi istenmektedir.

II. Ceza Kovuşturmasının Konusu :

1. Suçun Niteliği
2. İşleniş Tarihi
3. İşleniş Yeri

(1) Gerekli yere (x) işareti konulması.

III. Sanığın Kimliği :

1. Soyadı :
2. Adları :
3. Doğum Yeri :
4. Doğum Tarihi :
5. Baba Adı :
6. Ana Adı :
7. Uyrukluğu :
8. Adresi :

IV. Tanığın veya Bilirkişinin Kimliği :

1. Soyadı :
2. Adları :
3. Doğum Yeri :
4. Doğum Tarihi :
5. Baba Adı :
6. Ana Adı :
7. Uyrukluğu :
8. Adresi :

V. İddianameye İlişkin Bilgiler ve Olayların Özet Açıklaması :

VI. Davaya ilişkin olaylar hakkında başka her türlü yararlı bilgiler :

EK 3

GERİ VERME İSTEM FORMÜLERİ

İstemde bulunan adli makam :

İsteyen Taraf yetkili adli makamı, bu istemle, İstenilen Taraf yetkili makamlarından, kimliği aşağıda belirtilen kimsenin geri verilmesi konusunda gerekli işleme geçilmesini rica eder.

I. Geri Verme İsteminin Gerekçesi : (1)

- 1 ( ) Sanık hakkında adli soruşturma veya kovuşturma yapılmaktadır.
- 2 ( ) Sanık mahkûm edilmiştir, fakat hüküm henüz kesinleşmemiştir.
- 3 ( ) Mahkûmiyet hükmü kesinleşmiştir.

(1) Gerekli yere (x) işareti konulması.

II. Hükümlü veya Sanığın Kimliği :

1. Soyadı :
2. Adları :
3. Doğum Yeri :
4. Doğum Tarihi :
5. Baba Adı :
6. Ana Adı :
7. Uyruklugu :
8. Adresi :

III. Geri verme konusu suç :

1. Suçun Niteliği :
2. İşleniş Tarihi :
3. İşleniş Yeri :
4. Suçun işlendiği Koşulları belirten açıklama :

IV. Uygulanacak yasa hükümleri :

(Geri verme istemine konu olan suçta uygulanacak yasa hükümlerinin metin veya metinleri belirtilecek.)

V. Tutuklama Müzekkeresi ve gerektiğinde el koyma kararının metni :

VI. Tamamlayıcı belgeler veya bilgiler :

(Bu başlık altında belirtilen belgeler veya bilgiler, mümkün olduğu takdirde, İstenilen Tarafa verilecektir.)

1. Sanığın fotoğrafı
(Karşıya yapıştırılması) :
2. Sanığın eşkâli :
3. Parmak izi fişi
(Bu formülere eklenmesi) :
4. Nüfus kayıt örneği
(Bu formülere eklenmesi) :

VII. Hükümün Özeti :

(Yalnız mahkûmiyet kararı kesinleşmiş olduğu takdirde buraya hükümün özeti yazılacaktır.)

VIII. Tutanaklar :

(Bu kısma, mümkün olduğu takdirde, soruşturmayı yürütmekle görevli savcı veya yargıç tarafından düzenlenmiş tutanakların bellibaşlı ögeleri yazılacaktır. Bu sayfa yetmezse yeni sayfalar eklenmesi)

İstemde bulunan Adli Makam

(Tarih, kaşe ve imza)